

további figurális kompozíció négy kisebb mezőbe került volna: Szent István koronázása, Nagy Lajos, Mátyás és Mária Terézia vagy 1848 ábrázolása. A tervezettel kapcsolatban megkeresték a Vallás- és Közoktatási Minisztériumot és kikérték a Képzőművészeti Tanács véleményét is.

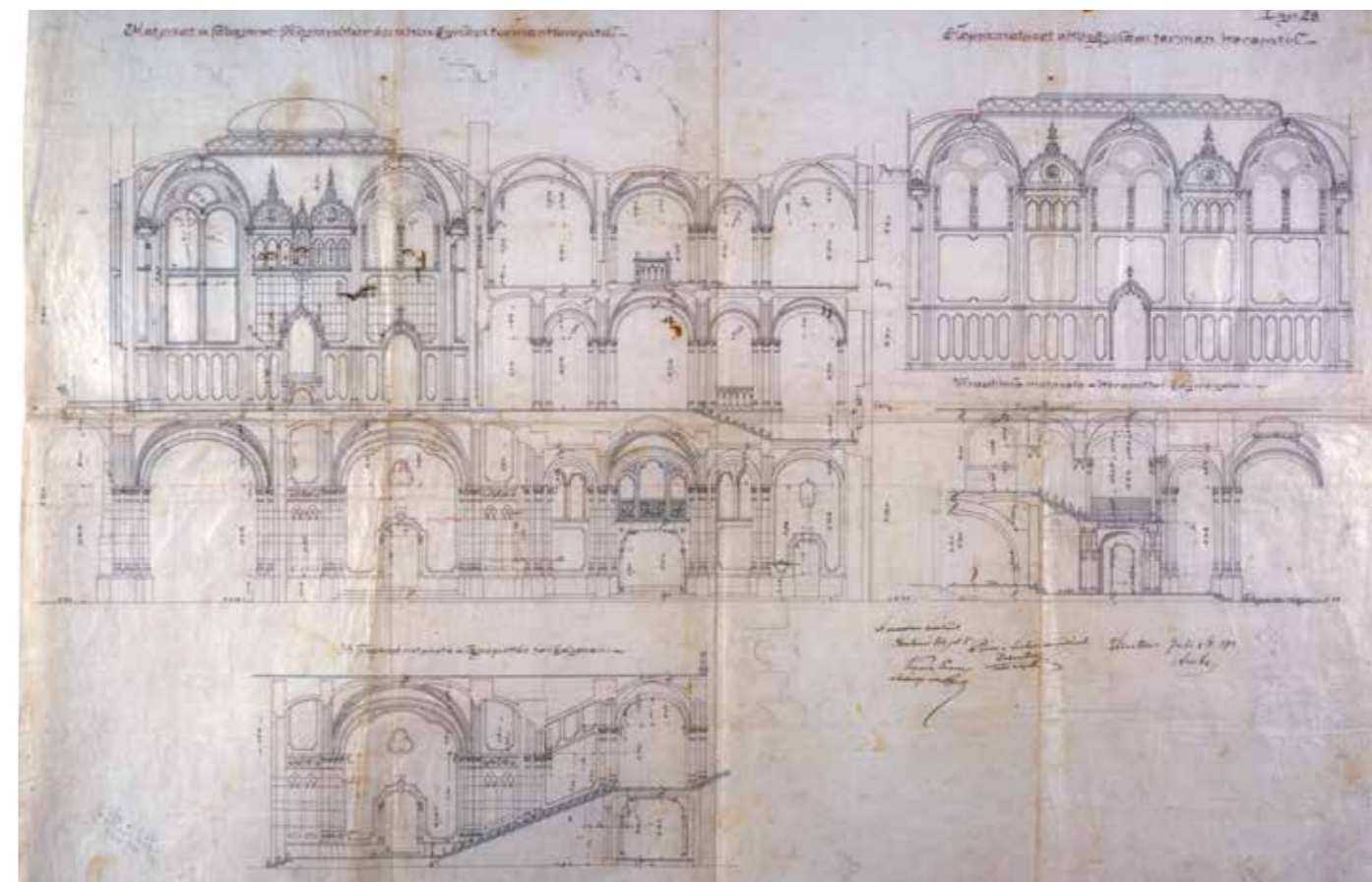
A falképek, a történelmi képegyüttes végleges programjának kialakításában végül Székely Bertalannak lett meghatározó szerepe. A város által javasolt témákat saját elképzeléséhez igazította: „A pusztaszeri gyűlés nem bírván semmi alakilag markáns jelleggel (éppen olyan, mint másféle egykori gyűlés), helyettesítendő volna a *Vérszerződés* által, mely szembeötlőbben jellemző és ünnepelesebb lévén, inkább leendő egyenértékű a vele szemben lévő koronázás ábrázolásával.” Székely Bertalan *Vérszerződése* Johann Nepomuk Geigernek, Székely bécsi mesterének *A hét vezér hűségét esküszik Árpádnak* című rajza kompozíciós formáival részletekbe menően azonos. Székely természetesen átlénygítette az alakokat, rá jellemző módon áthangolta a jelenetet, miközben mestere kompozíciós sémáját szinte szó szerint átvette. A másik nagyméretű mű, a *Koronázás* jeleneténél talán még egyértelműbb a kompozíció-átvétel. Ezt Székely a *Koronázási Albumból* kölcsönözte. Természetesen nem szolgai másolatot készített Kollarz Ferenc rajzáról sem, de a vele való rokonság meghatározó. A program szerint a falképeken a nemzet ezeréves történetét fontos csomópontjaiban megragadva és a folyamatot is megsejtetve kellett Székelynek megörökítenie. A két végpontot, a két nagy kompozíciót nemzeti történelmünk nagyjainak (Szent István, Szent László, Köny-

ves Kálmán, Nagy Lajos, Hunyadi János, Mátyás, Zrínyi Miklós, Bethlen Gábor, II. Rákóczi Ferenc, Széchenyi István, Kossuth Lajos, Deák Ferenc) megjelenítésével igyekezett összekötni és áthidalni egyúttal.

[...] A végül 615 994 forintot megépített s berendezett épület 174 helyiséget foglal magába. A közgyűlési terem üvegablakait Kratzmann Ede (Róth Miksa-, Forgó és társa-tervek is fennmaradtak), a dekoratív falfestést Götz Adolf, a sárgaréz csillárt Árkay Sándor készítette. Ugyanő volt az ablakrácsok és a főbejárati vaskapu mestere.

(Sümei György: *A kecskeméti városháza*)

Szemben a középrizalit terve, lent metszetek a nagytermen át (BKL)

A kecskeméti városháza Lechner életművében a historizáló eklektika és a nemzeti formanyelv mezsgyéjén áll. Mi azonban az épület más tulajdonságait emeljük ki: városképi jelentőségét és kiváló tömegkompozícióját. [...] A mindössze egyemeletes épület párkánymagasságát magas lábazat segítségével megnövelte, az épületsarkokat a főhomlokzaton sarokrízalitokkal, a hátsó homlokzaton zárt körkeréklyékkel hangsúlyozta. Különösen érdekes és jellemző az épületsarkok díszítése: a kis védőtetőt utánzó kőplasztika azt a motívumot vetíti előre, melyet másfél évtizeddel később a pozsonyi templom szószékén még tisztább formában látnunk viszont.

[...] Ha a kecskeméti városházát Lechner életművébe illesztve elemezzük, akkor a szegedi városházához képest szembeűnő fejlődést mutat a világos és derűs lépcsőcsarnok. A szegedi városházánál még nehéz fakapu takarja az előteret, itt mélyen üvegezett vasvázás ajtó nyílik. Lehet, hogy Lechner ezt a megoldást francia példákból merítette. Még nagyobb fejlődést mutat a szegedivel szemben a kecskeméti városháza díszterme. A terem arányai tökéletesek, a tér egységes. Az inkább csak díszítő jellegű, karcsú oszlopok és ívek nagy sík felületeket kereteznek. [...] Lechner ezzel az épülettel megindul azon az úton, hogy megvalósítsa dédelgetett álmát, a nemzeti jellegű s a felfogása szerint egyben korszerű építészetet.

(Bakonyi Tibor–Kubinszky Mihály: Lechner Ödön)

A közgyűlési terem falnézeti jobbra a Vérszerződés-jelenet vázlatával (BKL) és egy Lechner rajza alapján készült szék a díszterem elnöki emelvényéről (Barka Gábor felvétele)

A kecskeméti városháza nemcsak stilisztikai értelemben mérföldkő Lechner pályáján, hanem téralkotó művészetének is jelentős állomása. Míg épületeinek tömegformái egyre egyszerűsödnek, és egyre meghatározóbbak a sík felületekkel határolt kubusok, az épületbelső bonyolult térszövevényekké válnak, olyan, már-már biomorfnek tekinthető barlangrendszerrel, amelyben az előrehaladás váratlan térélményeket kínál, egyszersmind meglepő át- és visszatekintéseket az egyes terek között. A városháza előcsarnokából induló íves lépcső-

pár, az abból elágazó oldallépcsőkkel és megnyitással az előcsarnok és a másik lépcsőkar felé; a felérkezés az emeleti előcsarnokba a szirtként a lépcső fölé kiugró pihenők közé; a szintek közötti átlátást biztosító földemáttörés (amely az Iparművészeti Múzeumnál nyeri el majd igazi jelentőségét), az épületet építészeti műélvezet forrásává teszik, hogy előkészítsék a belépést a nagyterembe. Lechner formanyelvének érettségét jelzi, hogy ezt a rá jellemző játékos és bravúros térstruktúrát immár vele adekvát építészeti formák, fényviszonyok, színek

eszközrendszerével oldja meg. Kivételes képessége van arra, hogy az anyagot öltött, szilárd térbeli szerkezetek és az általuk közrezárt üres terek világát azonos jellegűvé és értékűvé avassa.

A részletformák a közgyűlési teremben távolodnak el leginkább az épületben egyébként még uralkodó historizáló motívumoktól, itt is elsősorban a téralkotó formák esetén, amilyen a kagylós mennyezet-kialakítás, amelyet a Lechner-

követők középületeiben még két évtizeden át nyomon követhetünk. Székely Bertalan a *Vérszerződést* ábrázoló falképén jelenik meg először Lechner-művel kapcsolatban a nagyszentmiklósi aranykincs bikafejes csanakja, amely később több épületének szimbolikus alkotóeleme lesz.

Szemben Kecskemét főtere az új városházával Mirkovszky Géza vízfestményén (BKL) és a kész épület az épülő Népbank állványzatáról (MNM TK)

